

R. Gražėnienė, K. Jakeliūnienė,
J. Jankauskas, J. Kerienė,
B. Tamulaitienė, V. Voišnienė, E. Zalieckienė

CHEMIJA

Teoriniai pagrindai, pratimai,
laboratoriniai darbai ir uždaviniai

Mokomoji knyga

Vilnius „Technika“ 2010

TURINYS

ĮVADAS	5
I. BENDRIEJI NURODYMAI IŠTĚSTINIŲ STUDIJŲ STUDENTAMS	6
II. TEORINIAI PAGRINDAI IR PRATIMAI	8
1. Pagrindiniai chemijos dėsniai ir sąvokos	8
2. Atomo sandara	10
3. Periodinė elementų sistema	16
4. Cheminiai ryšiai	22
5. Kompleksiniai junginiai	26
6. Cheminių reakcijų energetika	31
7. Cheminė kinetika ir pusiausvyra	41
7.1. Cheminė kinetika	41
7.2. Cheminė pusiausvyra	44
7.3. Katalizė	46
8. Ekvivalentas	47
9. Tirpalų koncentracijos	52
10. Neelektrolitų tirpalų savybės	67
10.1. Neelektrolitų tirpalų garų slėgis	67
10.2. Neelektrolitų tirpalų virimo ir stingimo temperatūros	71
10.3. Neelektrolitų tirpalų osmosinis slėgis	75
11. Elektrolitų tirpalų savybės	78
12. Druskų hidrolizė	90
13. Vandens chemija	97
13.1. Vandens fizikinės ir cheminės savybės	100
13.2. Vandens užterštumas ir jo valymas	104
13.3. Vandens kietumas	105
14. Oksidacijos-redukcijos reakcijos	111
15. Elektrodų potencialai ir galvaniniai elementai	119
16. Elektrolizė	126
17. Elektrocheminė metalų korozija	140
18. Metalai ir lydiniai	154
18.1. Metalai	154
18.2. Lydiniai	163

19. Neorganinės rišamosios statybinės medžiagos	169
19.1. Orinės rišamosios medžiagos.	170
19.2. Hidraulinės rišamosios medžiagos.	172
19.3. Betono korozija.	176
III. LABORATORINIAI DARBAI.	179
Studento, atliekančio laboratorinius darbus chemijos laboratorijoje, saugaus darbo instrukcija	179
Laboratorinio darbo aprašymo reikalavimai.	181
Laboratoriniai indai ir reikmenys.	185
Pagrindinės cheminio eksperimento operacijos.	192
1 darbas. Metalo hidoksido kiekio nustatymas titrimetriniu būdu	198
2 darbas. Oksalatų tirpumo nustatymas.	200
3 darbas. Neelektrolito molinės masės nustatymas krioskopiniu metodu.	202
4 darbas. Įvairių druskų hidrolizė.	204
5 darbas. Koncentracijos ir temperatūros įtaka reakcijos greičiui. Katalizė ir cheminė pusiausvyra.	206
6 darbas. Galvaninio elemento elektrovaros jėgos nustatymas ir vandeninių tirpalų elektrolizė.	210
7 darbas. Metalų ir jų junginių cheminės savybės	213
8 darbas. Lydinių analizė.	216
9 darbas. Įvairių metalų elektrocheminė korozija.	218
10 darbas. Vandens kietumo kiekybinis nustatymas.	222
11 darbas. Cemento analizė.	226
IV. NAMŲ DARBAI.	230
PRIEDAS.	272
LITERATŪRA.	282